

Kriteerien käyttö tuotehankinnoissa

Liite 1. Ohjeet suunnittelijalle ja urakoitsijalle

3.3.2023

- Tämä ohje on tarkoitettu tukemaan tilaajia, urakoitsijoita sekä suunnittelijoita green deal –sopimuksen kriteeristön mukaisissa tuotevalinnoissa. Dokumenttiin voidaan viitata esimerkiksi tila- ja konsulttiohjeissa sekä urakkaohjeissa. Tämä ohje on täydentävä, ja tätä ohjetta tulee tarkastella yhdessä [ulkoleikkivälineitä ja kalusteita koskeviin hankintakriteerien](#) kanssa.
- [Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa – green deal sopimuksella](#) halutaan vähentää julkisten hankintojen kautta lasten altistumista haitallisille aineille varhaiskasvatuksen ympäristössä.
- Lisäksi sopimuksella halutaan lisätä pohjoismaisen ympäristömerkinnän saaneiden tuotteiden ja palveluiden hankintaa.
- Kemikaaliviisaus mahdollistuu kehittämällä hankintaorganisaatioiden sekä yritysten toimintatapoja ja prosesseja. Tavoitteena on, että toimitukset justa saadaan kemikaaleja koskevaa tietoa vaivattomasti pyydettyäessä. Molemmiin puoliin hyvä yhteistyö mahdollistaa osaltaan green deal –sopimuksen tavoitteiden toteutumisen.
- Tutustu hankinnoissa sovellettaviin [green deal kriteereitä](#) koskeviin erillisiin ohjeisiin (Liitteet 1 – 5) : <https://www.hankintakeino.fi/fi/materiaalipankki/sisaleikkivälineet-green-deal-kriteerit>

Green deal kriteerit rakentamisen hankinnoissa

- Green dealin mukaisten ulkoleikkivälineitä ja –kalusteita koskevien kriteerien vaatimukset jalkautetaan varhaiskasvatuksen piha- ja leikkialueille sekä muille yleisille viheralueille tilaajan ohjeiden mukaisesti.
- Perehdy ulkoleikkivälineitä ja kalusteita koskeviin hankintakriteereihin ennen kuin aloitat suunnittelun tai valitset rakennuskohteeseen paikalleen asennettavat tuotteet. Konsulttitoimeksiannoissa on hyvä olla yhteydessä myös tilaajaan.
- Liite 1. Ohjeet suunnittelijalle ja urakoitsijalle on tarkoitettu erityisesti viheralueiden, leikkipuistojen, päiväkotij- ja koulurakentamisen vastuuhenkilöiden; tilaajan, suunnittelijan sekä urakoitsijan käyttöön. Tuotteiden tulee täyttää green deal kriteerit uudiskohteissa sekä tuotteiden vaihdon yhteydessä vanhemmissa perusparannuskohteissa.
- Kriteerit sisältävät vaatimukset sekä todentaminen alla olevasti:
 1. Tuotetieto ja valmistaja
 2. Selvitys laadunvarmistus toimenpiteistä
 3. Erityistä huolta aiheuttavat aineet (SVHC)
 4. Polysykliset aromaattiset hiilivedyt (PAH-yhdisteet)
 5. Kestävyys ja puunsuoja-aineet

Kriteerien täyttäminen tuotehankinnoissa

1. Tuotetieto ja valmistaja

- Varmista ulkokalusteita ja -leikkivälineitä toimittavilta tahoilta, että yrityksen on mahdollista toimittaa tarjoamiensa leikki- ja piha-alueiden tuotteiden materiaaleja ja haitta-aineita koskevat tiedot suunnittelun tueksi. Tuotteilla tarkoitetaan paikalleen asennettavia ulkoleikkivälineitä sekä -kalusteita. Valittavien tuotteiden on täytettävä green deal kriteerien vaatimukset.
- Markkinakartoituksen (10/2022) mukaan leikkivälineiden toimittajilla on hyvät edellytykset toimittaa green dealin kriteerit täyttävien tuotteiden listaus.

2. Todentaminen:

- Tuotteen vaatimuksen mukaisuus voidaan todentaa;
 - Selvityksellä, josta käy ilmi tuotteen kokoonpanomaa, valmistaja sekä tuotteen sisältämät materiaalit ja niiden valmistajat.
 - Tämän lisäksi kriteerien mukaisuus voidaan todentaa tuotetoimittajan tarjoaman, materiaali koostumukset sisältävän, tuotelistauksen avulla (esim. sähköinen katalogi). Materiaali koostumuksessa ei tarvitse ilmoittaa pieniä osia, kuten nauloja, kiinnikkeitä ym.

3. Selvitys laadunvarmistus toimenpiteistä

- Tuotetoimittaja veloitetaan esittämään selvitys laadunvarmistustoimenpiteistä ilman erillistä pyyntöä. Tarkoittaen ISO 9001 sertifikaattia tai selvitystä vastaavasta 3. osapuolen varmentamasta laadunvarmistusjärjestelmästä. Tuotetoimittajalla tulee olla nimetty laatu vastaava.
- Palvelu- ja urakkahankinnoissa tuotetoimittaja osoittaa täyttävänsä ympäristöasioiden hallintaa koskevat vaatimukset asianmukaisilla sertifikaateilla ja/tai vaihtoehtoisesti omalla kuvauksellaan toimenpiteistä ympäristöasioiden varmistamiseksi, esim. ISO 14001.

Kriteerien täyttäminen tuotehankinnoissa

Erityistä huolta aiheuttavat aineet (SVHC-aineet)

- Tuotteen valmistajan vakuutus, ettei tuote sisällä SVHC-aineita yli 0,1 painoprosenttia (1000 mg/kg).
- Jos uusia aineita lisätään kandidaattilistalle sopimuskauden aikana, toimitettavat uudet tuotteet eivät saa sisältää ko. aineita. Tämä ei koske jo hankittuja tuotteita.
- SVHC-aineiden osalta kriteerivaatimuksien mukaisuus selviää tuotetoimittajan tuottamasta tuotelistauksesta. Tuotteiden, joilla on Joutsenmerkki, katsotaan täyttävän vaatimukset.

Polysykliset aromaattiset hiilivedyt (PAH-yhdisteet)

- Tuotteessa olevan kumi- tai muoviosan yksittäisen PAH-yhdisteen pitoisuus (polysyklinen aromaattinen hiilivety) ei saa ylittää 0,5/mg/kg (0,00005%) raja-arvoa.
- Kriteerissä listataan 8 eri PAH-yhdistettä, joista yksittäisen PAH-yhdisteen pitoisuus ei saa ylittää annettua (0,5mg/kg) raja-arvoa.
- Lähtökohtaisesti kierrätettyjä renkaita on mahdollista käyttää tuotteissa, jos tuotetoimittaja pystyy todentamaan analyysiraportissa, ettei tuotteen haitalliset PAH-raja-arvot ylity.
- Vaatimus koskee erityisesti tuotteen osia joissa on mahdollisuus ihokontaktiin.
- Vaatimuksen mukaisuus selviää tuotetoimittajan toteuttamasta tuotelistauksesta.

Kestävyys ja puunsuoja-aineet

- Tuotteen valmistaja vakuuttaa, että tuote kestää siihen kohdistuvat ympäristö- ja käyttörasitukset. Puuosat 10v, kyllästetyt puuosat 15v.
- Kestävyys ja puunsuoja-aineiden osalta kriteerivaatimuksen mukaisuus selviää tuotetoimittajan toteuttamasta tuotelistauksesta.

Termien selitykset

Kriteeristöissä ja ohjeissa tarkoitetaan:

- Tilajalla tilauksen tekevää tahoa tai toimijaa.
- Tuotetoimittajalla tilatun tuotteen toimittajaa esimerkiksi maahantuojaa, jälleenmyyjää tai valmistajaa. Esimerkiksi suunnitteleja toteuta urakassa, joka sisältää piha-alueen suunnittelun ja keinun asennuksen, toimittajana on keinun tilajalle myyvä toimija.
- Suunnittelijalla piha-alueen suunnittelijaa, esim. valitsee piha-alueella käytettävät tuotteet.
- Urakoitsijalla piha-alueella tapahtuvien töiden suorittajaa, esim. keinun asennus.
- SVHC-aineet (Substances of Very High Concern) eli erityistä huolta aiheuttavien aineiden kriteerit on määritetty REACH-asetuksessa. Esineiden toimittajien on ilmoitettava näitä aineita koskevat tiedot Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) ylläpitämään SCIP-tietokantaan, joka kertoo onko tuote ihmisille tai ympäristölle vaarallinen. Rekisteröinnin lisäksi tieto toimitetaan esineen vastaanottajalle. Tällä varmistetaan, että tieto erityistä huolta aiheuttavista aineista (SVHC) sisältävistä esineistä on saatavilla tuotteiden ja materiaalien koko elinkaaren ajan, myös jättevaiheessa ja kierrätyksessä. Tietojen toimittaminen EU:n jätedirektiivin mukaisesti on varmistettu Suomessa kemikaalilain muutoksella (2021). Kansallinen lainsäädäntö edellyttää, että tuotteiden toimittaja ilmoittaa esineiden SVHC-aineet tietokantaan.
- PAH-aineet eli polysykliset aromaattiset hiilivedyt. Näitä syöpää aiheuttavia aineita rajoitetaan aineissa ja seoksissa REACH-asetuksen liitteen XVII nimikkeen 50 luettelon mukaisesti. REACHin liitteen PAH-yhdisteiden luettelo (8 yhdistettä) on kriteeristön liitteenä. Erityisesti kumi- ja muovimateriaalit voivat sisältää PAH-aineita, jotka ovat vaarallisia kemikaaleja.

KEINO

**Kestävien & innovatiivisten
julkisten hankintojen
verkostomainen osaamiskeskus**

Lisätietoa:

jenni.rovio@motiva.fi

janne.keranen@motiva.fi

[@hankintakeino](https://twitter.com/hankintakeino)

[@keino-osaamiskeskus](https://www.linkedin.com/company/keino-osaamiskeskus)

[@hankintakeino](https://www.youtube.com/channel/UC...)

hankintakeino.fi